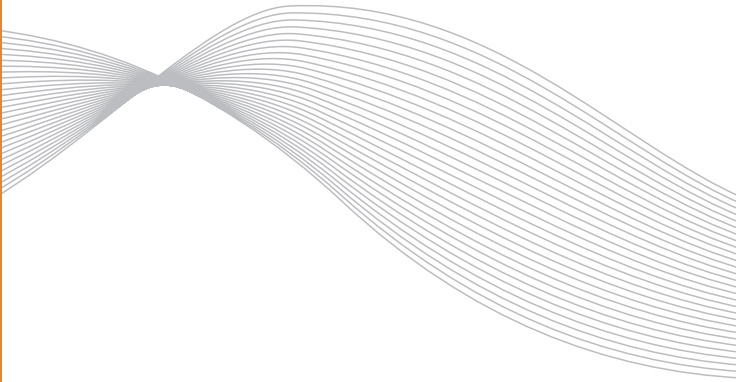

**ПРАВИЛНИК ЗА МИНИМАЛНИТЕ
БАРАЊА ЗА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЈЕ
ПРИ РАБОТА НА ВРАБОТЕНИ
ОД РИЗИЦИ ПОВРЗАНИ СО
ИЗЛОЖЕНОСТ НА БИОЛОШКИ АГЕНСИ**

**ПРАВИЛНИК ЗА МИНИМАЛНИТЕ
БАРАЊА ЗА БЕЗБЕДНОСТ
И ЗДРАВЈЕ ПРИ РАБОТА НА
ВРАБОТЕНИ ОД РИЗИЦИ
ПОВРЗАНИ СО ИЗЛОЖЕНОСТ НА
БИОЛОШКИ АГЕНСИ**

Издавањето го поддржа
Меѓународната организација на трудот

ПРАВИЛНИК ЗА МИНИМАЛНИТЕ БАРАЊА ЗА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЈЕ ПРИ РАБОТА НА ВРАБОТЕНИ ОД РИЗИЦИ ПОВРЗАНИ СО ИЗЛОЖЕНОСТ НА БИОЛОШКИ АГЕНСИ

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат минималните барања за безбедност и здравје на вработените од ризици поврзани со изложеност на биолошките агенсии.

Член 2

Одредбите на овој правилник не се применуваат кај работни активности во кои се присутни генетски модифицирани организми, освен во случаите кога одредбите на овој правилник пропишуваат повисоко ниво на заштита на безбедноста и здравјето при работа.

Член 3

Одделни изрази употребени во овој правилник го имаат следново значење:

1. “Биолошки агенсии” се микроорганизми, вклучително и оние што се генетски модифицирани, клеточни култури и човечки ендопаразити што можат да предизвикаат некоја инфекција, алергија или токсичност;

* Со овој правилник се врши усогласување со Директивата бр. 2000/54/ЕЗ на Европскиот парламент и на Советот од 18 септември 2000 г. за заштита на работниците од ризиците поврзани со изложување на биолошки агенсии на работното место (седма поединечна директива во рамките на значењето на член 16 (1) од Директивата бр. 89/391/ЕЕЗ), CELEX бр. 2000L0054

2. “Микроорганизам” е микробиолошки ентитет, клеточен или неклеточен, способен за размножување или пренесување генетски материјал;

3. “Клеточна култура” е ин-витро одгледување на клетки добиени од повеќеклеточни организми.

Член 4

Биолошките агенци се класифицираат во четири ризични групи според нивото на ризик од инфекција:

1. “биолошки агенс од група 1” е агенс каде што е мала веројатноста дека ќе предизвика човечко заболување;

2. “биолошки агенс од група 2” е агенс што може да предизвика човечко заболување и може да претставува опасност за вработените, меѓутоа веројатноста е мала да се прошири меѓу населението и вообичаено има достапна ефикасна заштита или терапија;

3. “биолошки агенс од група 3” е агенс што може да предизвика сериозно човечко заболување и може да претставува сериозна опасност за вработените, може да има ризик да се прошири меѓу населението, но вообичаено има достапна ефикасна заштита или терапија;

4. “биолошки агенс од група 4” е агенс што предизвикува сериозно човечко заболување и претставува сериозна опасност за вработените, може да има висок ризик да се прошири меѓу населението и вообичаено нема достапна ефикасна заштита или терапија.

Член 5

(1) За активностите каде што постои можност да се предизвика ризик од изложеност на биолошки агенци, од страна на работодавачот се одредува природата, степенот и времетраењето на изложеноста на вработените, со цел да се овозможи

проценка на ризикот по безбедноста или здравјето на вработените и да се одредат мерките што треба да се преземат.

(2) За активностите што вклучуваат изложеност на неколку групи биолошки агенси, ризикот се проценува врз основа на опасноста што ја претставуваат сите присутни опасни биолошки агенси.

(3) Проценката на ризикот, редовно и постојано треба да се обновува од страна на работодавачот кога настанува промена во условите што можат да влијаат на изложеноста на вработените на биолошки агенси.

(4) Од страна на работодавачот се известуваат органот на државната управа надлежен за работите од инспекцијата на трудот (во понатамошниот текст: надлежниот орган) и останатите овластени стручни органи за проценката на ризикот.

(5) Проценката на ризикот од ставот (1) на овој член, се спроведува врз основа на сите достапни информации, вклучувајќи и:

- класификација на биолошките агенси што се или можат да бидат опасни за човечкото здравје, според списокот на класифицирани биолошки агенси даден во Прилог бр. 3 на овој правилник;

- препораки од надлежниот орган кои наведуваат дека биолошкиот агенс треба да се контролира со цел да се заштити здравјето на вработените, кога вработените се или може да бидат изложени на таков биолошки агенс поради нивната работа;

- информации за заболувања што можат да се добијат поради работата на вработените;

- потенцијални алергиски или токсични последици кои се резултат од работата на вработените;

- сознанија за заболувањето на вработениот кое произлегува од непосредна врска со неговата работа.

Член 6

(1) Одредбите на членовите од 7 до 19 од овој правилник не се применуваат во случај кога резултатите од проценката на ризикот од член 5 од овој правилник покажуваат дека изложеноста и/или потенцијалната изложеност на биолошки агенс од групата 1 не претставуваат ризик по здравјето на вработените, освен точката 1 од Прилогот бр. 6 на овој правилник.

(2) Ако проценката на ризикот од член 5 од овој правилник, покаже дека активностите не вклучуваат работа со биолошки агенс или со употреба на биолошки агенс, но сепак постои ризик за изложеност на вработените на биолошки агенс поради извршување на работите каде може да дојде до ненамерна изложеност на биолошки агенси, како на пример, при изведување на работите од Прилог бр. 1 на овој правилник, се применуваат членовите 7, 9, 10, 12, 13, 14, 15 и 16 од овој правилник, освен ако проценката на ризикот од член 5 од овој правилник покажува дека тоа не е потребно.

Член 7

Ако природата на работата го дозволува тоа, од страна на работодавачот се обезбедува избегнување на употреба на штетни биолошки агенси, по пат на замена со биолошки агенси кои доколку се употребуваат согласно со упатството на производителот не се опасни, односно се помалку опасни по здравјето на вработените.

Член 8

(1) Кога резултатите од проценката на ризикот од член 5 од овој правилник, покажуваат ризик по безбедноста и здравјето на вработените, тогаш изложеноста на вработените треба да се спречи.

(2) Кога технички не е возможно, од страна на работодавачот се обезбедува намалување на ризикот од изложеноста на најниско можно ниво, неопходно за обезбедување на безбедноста и здравјето на изложените вработени, вклучувајќи ги резултатите од проценката на ризик од член 5 од овој правилник, особено по пат на следниве мерки:

- задржување на минимален број на вработени кои се изложени или кои можат да бидат изложени на биолошки агенси;

- подготовка на работни процеси и мерки за техничка контрола, со цел да се избегне или минимизира ослободувањето на биолошките агенси во работната средина;

- обезбедување на мерки за колективна заштита и/или, каде што изложеноста не може да се избегне на друг начин, мерки за лична заштита;

- обезбедување на хигиенски мерки кои имаат за цел спречување или намалување на непредвидлив пренос или ослободување на биолошки агенс во работната средина;

- употреба на знак за биолошка опасност даден во Прилог бр. 2 на овој правилник и други релевантни знаци за предупредување;

- подготовка на планови за справување со несреќи предизвикани од изложување на биолошки агенси;

- тестирање во однос на тоа дали биолошките агенси кои се употребени во работната средина се присутни надвор од примарниот, физички ограничен простор, ако е тоа неопходно и технички можно;

- обезбедување на средства за безбедно собирање, складирање и отстранување на отпад од страна на вработените, вклучувајќи и употреба на безбедни и препознатливи контејнери, по соодветен третман;

- организирање на безбедно ракување и транспорт на биолошките агенсии во работната средина.

Член 9

(1) Во случај кога резултатите од проценката на ризикот од член 5 од овој правилник, покажуваат дека постои ризик по безбедноста и здравјето на вработените, од страна на работодавачот до надлежниот орган се доставуваат соодветни информации за:

- резултатите од проценката на ризикот;
- активностите при кои вработените биле изложени или може да биле изложени на биолошки агенсии;
- бројот на вработени кои се или биле изложени на биолошки агенсии;
- името и презимето и способностите на одговорното лице за безбедност и здравје при работа;
- преземените заштитни и превентивни мерки, вклучувајќи ги и постапките и методите при работа;
- планот за итни ситуации за заштита на вработените од изложеност на биолошки агенсии од групите 3 или 4, кои можат да резултираат со испуштање на биолошкиот агенс во работната средина;
- секоја несреќа или инцидент кои можеби предизвикале ослободување на биолошки агенсии и кои би можеле да предизвикаат сериозна инфекција и/или болест кај човекот.

(2) Списокот на вработени кои се изложени на биолошки агенсии од групите 3 или 4 од член 13 од овој правилник и медицинското досие на вработените од член 16 од овој правилник треба да му бидат достапни на надлежниот орган во случај кога работодавачот престане со активноста.

Член 10

(1) Во случај на активности за кои има ризик по безбедноста и здравјето на вработените поради изложеност на биолошки агенси, од страна на работодавачот се преземаат мерки за да обезбеди дека:

а) вработените не јадат, не пијат во работната средина каде што постои ризик од контаминација со биолошки агенси;

б) на вработените им е обезбедена соодветна заштитна работна облека или друга соодветна специјална облека;

в) на вработените им се обезбедени соодветни санитарни простории, како и средства за плакнење на очи и/или антисептични средства за кожа;

г) неопходната заштитна опрема:

- соодветно се чува на точно одредено место,

- се прегледува и чисти ако е можно пред, а во секој случај после секоја употреба,

- оштетената опрема се поправа или се заменува пред понатамошна употреба;

д) постапката за земање, ракување и обработка на примероци од животинско или човечко потекло е точно утврдена.

(2) Работната облека и заштитната опрема, вклучувајќи ја и заштитната облека од ставот (1) на овој член, кои можат да бидат контаминирани со биолошки агенси, треба да се отстранат при излегување од работната средина.

(3) Од страна на работодавачот се обезбедува облеката и заштитната опрема да се чува одвоено од останатите облеку и опреми, се додека не се обезбеди деконтаминација и чистење и доколку е потребно, уништување на облеката и заштитна опрема.

(4) Трошоците за спроведување на мерките од ставовите (1), (2) и (3) на овој член треба да бидат на товар на работодавачот.

Член 11

(1) Од страна на работодавачот се преземаат мерки по пат на писмени упатства и информации за информирање на вработените и претставниците на вработените кај работодавачот за:

- потенцијалните ризици по здравјето;
- заштитните мерки кои се превземаат за да се спречи изложеноста;
- хигиенските услови;
- носење и употреба на заштитната опрема и облека;
- постапките кои треба да ги преземат вработените во случај на несреќи или за спречување на несреќи.

(2) Од страна на работодавачот се преземаат мерки со кои се обезбедува дека обуката за вработените кои се изложени и/или можат да бидат изложени на биолошки агенци:

- е извршена на почетокот на изведување на работите кои вклучуваат биолошки агенци;
- е прилагодена за да ги опфати новите, односно изменетите ризици;
- повремено се повторува во согласност со проценката на ризикот.

Член 12

(1) Од страна на работодавачот се обезбедуваат писмени упатства во работната средина и онаму каде тоа е применливо се истакнуваат соопштенија, кои најмалку, ја содржат постапката која треба да се следи во случај на:

- несреќа или инцидент при ракување со биолошки агенци,
- и
- ракување со биолошки агенци од групата 4.

(2) Од страна на вработените веднаш се пријавува секаква несреќа или инцидент од ракувањето со биолошки агенци на одговорното лице на работодавачот или на лицето одговорно за безбедност и здравје при работа.

(3) Од страна на работодавачот веднаш се обезбедува информација за вработените и претставниците на вработените за секоја несреќа или инцидент кои би можеле да предизвикаат ослободување на биолошки агенци и сериозна инфекција и/или болест кај човекот.

(4) Во случај на несреќа или инцидент од страна на работодавачот веднаш се информираат вработените и претставниците на вработените за причините и мерките кои биле преземени или кои треба да се преземат за подобрување на ситуацијата.

(5) На секој вработен треба да му бидат достапни информациите од списокот од членот 13 од овој правилник кои се однесуваат лично на вработениот.

(6) Вработените и претставниците на вработените имаат пристап до анонимни колективни информации кои се однесуваат на вработените кај работодавачот.

(7) Од страна на работодавачот, на барање на вработените и на нивните претставници се овозможува пристап до информациите од член 9 став (1) од овој правилник.

Член 13

(1) Од страна на работодавачот се води список на вработени кои се изложени на биолошки агенци од групите 3 и/или 4, во кој се наведува видот на работата и кога е тоа можно името на биолошкиот агенс на кој биле изложени вработените.

(2) Списокот од ставот (1) на овој член се чува најмалку десет години по престанок на изложеноста.

3) Списокот од ставот (1) на овој член се чува најмалку

40 години во случаи на изложеноста на биолошки агенси кои можат да предизвикаат инфекции:

- со биолошки агенси за кои е познато дека можат да предизвикаат постојани или латентни инфекции;

- кои во однос на моменталните сознанија не можат да се дијагностицираат се додека болеста не се развие многу години подоцна;

- кои имаат исклучително долги периоди на инкубација пред да се развие болеста;

- кои имаат како последица болести кои понекогаш се реактивираат во текот на долг период без оглед на терапијата, или

- кои можат да предизвикаат сериозни и долгорочни последици.

4) Од страна на работодавачот се овозможува на овластената здравствена установа од член 16 од овој правилник и на надлежниот орган пристап до списокот наведен во ставот (1) на овој член.

Член 14

Од страна на работодавачот, за прашањата кои се уредени со овој правилник, се обезбедува консултација и соработка со вработените и нивните претставници во согласност со прописите од областа на безбедноста и здравјето на вработените.

Член 15

(1) Од страна на работодавачот, најмалку 30 дена пред првата употреба на биолошките агенси од групите 2, 3 и 4, во писмена форма се известува надлежниот орган.

(2) Кога работодавачот привремено сам го класифицира биолошкиот агенс, во писмена форма го известува надлежниот орган и за првата употреба на биолошкиот агенс и за секоја

последователен биолошки агенс од групата 4 и за секоја последователен нов биолошки агенс од групата 3.

(3) Лабораториите кои извршуваат дијагностички услуги за биолошките агенси од групата 4 на надлежниот орган му доставуваат само првично известување за нивните цели.

(4) Во случај кога при процесите или постапките доаѓа до значителни промени по безбедноста и здравјето на вработените кои првото известување го прават несоодветно, од страна на работодавачот се доставува повторно ново известување до надлежниот орган.

(5) Известувањето од ставовите (1), (2), (3) и (4) на овој член вклучува:

- назив и адреса на работодавачот;
- името и презимето и способностите на одговорното лице за безбедност и здравје на вработените при работа;
- проценка на ризикот од член 5 од овој правилник и
- видот на биолошкиот агенс и предвидените заштитни превентивни мерки.

Член 16

(1) Од страна на работодавачот се обезбедуваат мерки за следење на здравствената состојба на оние вработени за кои резултатите од проценката на ризикот од член 5 од овој правилник, покажуваат дека постои ризик по нивното здравје.

(2) За секој вработен следењето на здравствената состојба се изведува пред изложеноста и во редовни временски периоди по изложеноста на биолошки агенси, согласно со прописите кои го уредуваат видот, начинот и обемот на здравствените прегледи на вработените.

(3) При проценката на ризикот од член 5 од овој правилник, кога тоа е неопходно, од страна на работодавачот се

обезбедуваат делотворни (ефикасни) вакцини за оние вработени кои не се имуни на биолошкиот агенс на кој се изложени или на кој би можеле да бидат изложени. При обезбедувањето на вакцините работодавачот треба да го има предвид препорачаниот работен кодекс за вакцинација од Прилогот бр. 7 на овој правилник.

(4) Ако се утврди дека вработениот страда од инфекција и/или болест за која се сомнева дека е предизвикана од изложеноста на биолошки агенси, овластената здравствена установа треба да обезбеди ист третман и на другите вработени кои биле слично изложени, при што се врши повторна проценка на ризикот од изложеноста во согласност со член 5 од овој правилник.

(5) Во случаите кога се спроведува следење на здравствената состојба од страна на здравствената установа се води здравствен картон најмалку десет години по престанувањето на изложеноста, а во случаите од член 13, став (3) од овој правилник, здравствениот картон се чува 40 години по престанувањето на изложеноста.

(6) Од страна на овластената здравствена установа за секој вработен поединечно се предлагаат заштитни или превентивни мерки.

(7) Од страна на овластената здравствена установа на вработените им се даваат совети и информации за здравствените прегледи на кои треба да бидат подложени по престанувањето на изложеноста.

(8) Вработените имаат пристап до резултатите од следењето на здравствената состојба на кои биле подложени. Вработените и работодавачите можат да побараат повторно разгледување на резултатите од следењето на здравствената состојба.

(9) Практичните препораки за следење на здравствената состојба се дадени во Прилог бр. 4 на овој правилник.

(10) Работодавачот по писмен пат го известува надлежниот орган за сите болести или смртни случаи за кои ќе се утврди дека се последица на изложеност на биолошки агенси при работа.

Член 17

(1) При проценката на ризик од членот 5 од овој правилник, работодавачот посветува посебно внимание на:

- утврдување на присутни биолошки агенси кај болните луѓе и животни и кај материјалите и примероците кои биле земени;

- опасностите што произлегуваат од биолошките агенси за кои е познато или постои сомневање дека се присутни кај болните луѓе или животни и кај материјалите и примероците кои биле земени;

- ризиците кои произлегуваат од природата на работата.

(2) Од страна на здравствените и ветеринарните установи се преземаат соодветни мерки за заштита на безбедноста и здравјето на вработените кои посебно го вклучуваат:

- одредувањето на соодветни постапки за деконтаминација и дезинфекција и

- спроведувањето на постапките со кои се обезбедува ракување и отстранување на контаминираниот отпад без ризик.

(3) Во просториите за изолација во кои има болни луѓе или животни кои се заразени или за кои постои сомневање дека се заразени со биолошки агенс од групите 3 или 4, треба да се одберат мерки за спречување на влијанието од колоната А од Прилогот бр. 5 на овој правилник, со цел ризикот од заразување да се сведе на најниско можно ниво.

Член 18

(1) Во лабораториите, вклучувајќи ги и дијагностичките лаборатории и просториите за лабораториски истражувања на животни, кои биле намерно заразени со биолошки агенси од групите 2, 3 или 4, или за кои постои сомневање дека се преносители на тие агенси се преземаат следните мерки:

а) лабораториите во кои се изведува работа која вклучува ракување со биолошки агенси од групите 2, 3 и 4, со цел истражување, развој, обука или дијагностицирања треба да ги дефинираат мерките за спречување на влијанието во согласност со Прилогот бр. 5 на овој правилник, со цел ризикот од заразување да се сведе на најниско можно ниво.

б) по спроведување на проценката на ризик од член 5 од овој правилник и по одредување на нивото на мерките за спречување на влијанието утврдени во согласност со степенот на ризик, лабораториите треба да ги определат мерките во согласност со Прилог бр. 5 од овој правилник.

(2) Активностите кои вклучуваат ракување со биолошки агенси се изведуваат:

- единствено во работните средини кои одговараат најмалку на второ ниво на спречување на влијанието за биолошки агенс од групата 2;

- единствено во работните средини кои одговараат најмалку на трето ниво на спречување на влијанието за биолошки агенс од групата 3;

- единствено во работните средини кои одговараат најмалку на четврто ниво на спречување на влијанието за биолошки агенс од групата 4.

(3) За работата на лабораториите во кои се ракува со материјали за кои постои неизвесност за присуство на биолошки

агенси кои можат да предизвикаат болест кај луѓето, но кои немаат за главна цел работа со биолошки агенси (на пр. култивирање или концентрирање), потребно е да се преземе второ ниво на спречување на влијанието. Третото или четвртото ниво на спречување на влијанието треба да се преземе кога е неопходно или постои сомневање дека тоа ниво на спречување на влијанието е потребно, освен кога насоките покажуваат дека во одредени случаи е соодветно пониско ниво на спречување на влијанието.

(4) Кај индустриските процеси кај кои се употребуваат биолошки агенси од групите 2, 3 и 4, работодавачот треба да ги преземе следниве мерки:

а) врз основа на практичните мерки и соодветните постапки дадени во Прилогот бр. 6 на овој правилник, потребно е да се употребуваат заштитни мерки за спречување на влијанието од став (2) на овој член;

б) во согласност со проценката на ризик од член 5 од овој правилник, која е поврзана со биолошките агенси од групите 2, 3 или 4, од страна на надлежниот орган се определуваат мерките кои треба да се применат при индустриската употреба на биолошките агенси.

(5) Активностите од ставовите (1), (2), (3) и (4) на овој член за кои не може да се изврши конечна проценка на ризик за поединечен биолошки агенс кој би можел при предвидената употреба да предизвика сериозен ризик по безбедноста и здравјето на вработените, може да се вршат единствено на работни места каде што нивото на спречување на влијанието одговара најмалку на трето ниво.

Член 19

Прилозите од бр.1 до бр.7 се дадени во прилог и се составен дел на овој правилник.

Член 20

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе отпочне да се применува од 1 јануари 2014 година.

Објавен во Службен Весник на Р.Македонија бр. 170/2010

International
Labour
Organization

Издавањето го поддржа
Меѓународната организација на трудот